

تأثیر مهاجران بر امنیت اجتماعی مورد مطالعه: شهرستان سمنان

مهدی رجبی^۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۸/۰۸

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۲/۱۰

چکیده:

پژوهش حاضر با مروری بر رویکردهای نظری مربوطه در نظر دارد به تأثیر مهاجران بر امنیت اجتماعی شهر سمنان بپردازد. با توجه به پژوهش‌های پیشین و بحث‌و جدل‌هایی که پیرامون تأثیر مهاجران بر مناطق مهاجرپذیر وجود داشته، این متغیر به‌عنوان متغیر تأثیرگذار بر روند حرکت اجتماع و تعیین شاخص‌های اجتماعی جوامع انتخاب شده است. روش پژوهش حاضر پیمایشی و جامعه آماری کارشناسان و متخصصان حوزه امنیت می‌باشد که تعداد ۱۶۹ نفر از آن‌ها به‌صورت نمونه‌گیری تصادفی برای تکمیل پرسشنامه‌ها انتخاب شده‌اند. نتایج به‌دست‌آمده با استفاده از آزمون‌های آماری مختلف تحلیل که حاکی از تأثیر بسزای مهاجران بر شاخص‌های امنیت اجتماعی است. در پایان نیز با توجه به یافته‌های تحقیق پیشنهادهای ارائه شده است.

واژگان کلیدی: امنیت اجتماعی، جمعیت مهاجر، سمنان

^۱ کارشناس ارشد اطلاعات

مقدمه و بیان مسئله

امنیت اجتماعی یکی از عناصر اساسی حیات انسان‌هاست. شاید بتوان گفت دو رکن اصلی تأمین اجتماعی میان انسان‌ها، تأسیس دولت و وفاق اجتماعی است. دولت کارآمد و توانمند می‌تواند با بسیج منابع، اطمینان و آرامش و امنیت را میان انسان‌ها برقرار کند. بر این اساس امنیت اجتماعی فرد مسئولیت حکومت‌های ملی است تا از تهدیدات نسبت به شیوه زندگی شهروندان خود ممانعت به عمل آورند.

بنابراین دولت، یک نهاد تأسیسی است که مبتنی بر رفع نیازهای اساسی افراد می‌باشد، یکی از این نیازها، تأمین امنیت اجتماعی است. امنیت اجتماعی بدین معنی است که افراد در حیات اجتماعی خود احساس امنیت نمایند. نا امنی انسان‌ها در حیات اجتماعی تابع متغیرهای متعددی از عوامل طبیعی نظیر سیل، زلزله و ... گرفته تا مخاطرات انسانی نظیر قتل، سرقت، خیانت، کلاهبرداری و اعمال منافی عفت عمومی و... می‌باشد. (شفیعی و محقر، ۱۳۸۴، ص ۷).

جامعه‌ای که دچار اختلال بی قانونی و یا قانون شکنی شده باشد در واقع به نوعی بیماری و ناهنجاری مبتلا است که اگر درمان نشود شیرازه آن جامعه را در هم شکسته و آرا به هرج و مرج می‌کشد. نظم اجتماعی دارای ابعاد اقتصادی، سیاسی، امنیتی و فرهنگی است و تأمل در اوضاع جامعه، نشان می‌دهد که تقریباً تمام ابعاد و خصوصاً بعد امنیتی، فرهنگی و اجتماعی نظم اجتماعی با چالش مواجه است. از این رو اگر جامعه‌ای بخواهد از اختلالات فوق‌الذکر به دور باشد بایستی مشخص ساخت که از چه راه‌هایی می‌توانند نظم اجتماعی و در نهایت امنیت عمومی را برای آحاد مردم محقق ساخت. یکی از عوامل و مواردی که امنیت اجتماعی یک جامعه، کشور و شهر را دچار تزلزل کرده و مختل می‌کند افراد غیر بومی و به عبارت دیگر جمعیت مهاجر می‌باشد.

امروزه در بسیاری از شهرهای بزرگ جهان افرادی را می‌یابیم که به دلایل گوناگون توانایی زندگی در خانه‌های مناسب و متعارف در شهرهای خود را نداشته و از روی اجبار جهت ادامه زندگی به شهرهای دیگر و در برخی موارد کشورهای دیگر مهاجرت می‌کنند و در

بسیاری مواقع مجبور هستند به زندگی در آلودگی‌هایی در نقاط پست تن در دهند. این‌گونه مناطق مانند کنار کوره‌های آجرپزی، محل‌های ویران شده، در جوار کارخانه‌های دور شهری که به علت پایین بودن قیمت‌ها باعث جذب افراد بی بضاعت و کم درآمدی شده که یا پس رانده شهری بوده و یا از روستاها به شهر مهاجرت کرده‌اند و توانایی جهت جذب در زندگی شهری را ندارند.

در شهرستان سمنان هر چند وضعیت مهاجرت به صورت زاغه نشینی، آلودگی نشینی و ... بسیار کم و غیر ملموس بوده و وضعیتی که در شهرهای بزرگ جهان دیده می‌شود کمتر قابل مشاهده است ولی مهاجرت از مسائل اساسی به شمار رفته و همواره مورد نظر مسئولین امنیتی و اجتماعی سمنان بوده است.

وضعیت خاص سمنان از لحاظ پتانسیل‌های موجود در بخش‌های صنعتی، خدماتی و بعضاً کشاورزی سبب شده است تا مورد توجه جمعیت سرریز استان‌های بزرگ و پرجمعیت اطراف واقع شده و در این زمینه از استان‌های مهاجرپذیر محسوب گردد. شهرستان سمنان یکی از شهرستان‌های وسیع کشور است و در حدود ۱۴ / ۱٪ مساحت کشور را به خود اختصاص داده است و به علت نزدیکی به تهران و همچنین کشورهای آسیای میانه جاذب مراکز صنعتی و کارگاهی می‌باشد. با ایجاد مراکز بزرگ و کوچک صنعتی و خصوصاً کارگاه‌های کوچک علاوه بر ایجاد اشتغال، زمینه سازی لازم برای رشد اقتصادی و اجتماعی شهرستان نیز می‌شود.

جمعیت کمی در این شهرستان استقرار یافته است که با توجه به امکانات صنعتی و کشاورزی موجود در شهرستان سمنان و استفاده بهینه از این امکانات و وجود ظرفیت‌های نسبتاً خالی در بخش جمعیت پذیری، جمعیت‌های مختلفی از استان‌های گوناگون وارد شهرستان سمنان شده و سکنی گزیده‌اند. (حدود ۴۴٪ از مهاجران درون استان سمنان و ۵۶٪ آنان از برون استان بوده و از این لحاظ شهرستان سمنان، به‌عنوان یکی از شهرستان‌های مهاجر پذیر کشور مطرح می‌باشد).

بر اثر تراکم جمعیت مهاجر در سالیان متمادی، جمعیت غیر بومی سمنان به نحو شگفت آوری افزایش یافته است. آمارهای رسمی حاکی از آن است که تعداد مهاجران وارد شده به نقاط مختلف سمنان طی سال‌های اخیر حدود ۳۵۰۰۰ نفر بوده است که یا در داخل استان جابجا شده یا به استان وارد شده‌اند. (کتاب راهنمای جامع استان سمنان - بانک اطلاعات شهری - انتشارات شعاع - ص ۲۱)

مهاجران، بنا به دلایل مختلفی شهرستان سمنان را برای زندگی انتخاب می‌کنند. این انگیزه‌ها به ترتیب عبارت‌اند از: یافتن شغل، پرداختن به تحصیل، مهاجرت به دلیل مهاجرت خویشاوندان، کسب درآمد بیشتر، رسیدن به زندگی بهتر از جهات گوناگون، استفاده از موقعیت صنعتی شهر (بوپژه مرکز استان)، انتقال‌های اداری و ... هر یک از این مهاجرت‌ها به گونه‌ای با «احساس تعلق» به شهر تنافی داشته و موجب می‌شود که نگاه مهاجران به شهر، نگاهی موقت و گذرا باشد. به‌عنوان مثال در مورد مهاجرت با انگیزه کسب علم می‌توان به ده‌ها هزار دانشجو که از شهرها و روستاهای مختلف کشور و با فرهنگ‌های متفاوت، وارد دانشگاه‌های شهرستان شده‌اند اشاره کرد. گروه زیادی از این افراد پس از چند سال تحصیل برای پرداختن به زندگی خود، به نحو دائم یا فصلی، از شهرستان سمنان خارج می‌شوند. توجه به این امر از جانب خود آنان در کاهش میزان دلبستگی ایشان به شهر تأثیر بسزایی دارد. همچنین گروه‌های پر شمار افغانه، جنگ زدگان عراقی و ... از شرایط مشابهی برخوردارند. این تنوع قومیت‌ها خود باعث پراکندگی و ناهمگونی بافت جمعیت شهری شده است. به همین دلیل می‌توان گروه‌های مختلف مهاجر را در شهر یافت که هر کدام گروه‌های فکری و هنجاری پراکنده‌ای را تشکیل داده و از انسجام فرهنگی شهر کاسته‌اند.

کوچ و تحرک درون شهری داخل شهرهای سمنان نیز به علل مختلف از شدت زیادی برخوردار است. یکی از این علل، جابجایی انبوه مستاجرین در محله‌های مختلف شهرها است. هزینه بالای کرایه منزل بوپژه در سمنان سبب می‌شود هر ساله تعداد زیادی از مستاجرین از محله‌ای به محله دیگر نقل مکان کنند. طبیعی است که این امر مانع ایجاد تعلق خاطر به کوی و محله شده و از احساس مسئولیت افراد نسبت به امور مختلف محل زندگی می‌کاهد. عدم

احساس مسئولیت نیز خود عدم مشارکت فعال در حفظ و حراست از هنجارهای اجتماعی را به دنبال داشته و سبب تضعیف کنترل اجتماعی و در نتیجه افزایش نا هنجاری می‌شود. طبعاً زمانی که ضعف کنترل اجتماعی و احساس عدم تعلق به شهر توسعه یافت تنها به گروه‌های مهاجر محدود نمانده و شامل افراد بومی نیز می‌شود، یعنی فرآیند اجتماعی آنومیک ۱، فراگیر می‌گردد.

از آن جایی که در چالش میان این خرده فرهنگ‌ها، هیچ یک نتوانسته‌اند به «فرهنگ غالب» بدل گردند، سیستم کنترل اجتماعی شهر تضعیف گردیده، احساس دل‌بستگی به محیط و مسائل آن کاهش یافته و فراوانی معیارهای معین و مورد وفاق جهت هدایت رفتار شهروندان تقلیل یافته است. که جامعه شناسان آن را آنومی ۲ یا بی هنجاری می‌نامند. با توجه به مطالب عنوان شده پژوهشگر قصد دارد تا با نگاهی عمیق مهاجرت در شهرستان سمنان را بررسی نموده و مسائلی که مهاجرت، چهره این شهرستان را از لحاظ اجتماعی و فرهنگی و امنیتی دگرگون نموده است را مشخص و ارزیابی نماید.

پیشینه پژوهش

در خصوص مسئله مهاجرت، جمعیت مهاجرت و همچنین موضوع امنیت، احساس امنیت و امنیت اجتماعی در مطالعات و پژوهش‌های اجتماعی، تحقیقات فراوانی صورت گرفته است که در ادامه به‌طور مختصر به تعدادی از این مقالات و پژوهش‌ها اشاره می‌شود.

۱. آقای منصور مساح زاده پایان نامه‌ای با عنوان «مهاجرت و تأثیر آن بر جرائم نوجوانان» به آموزشگاه عالی خدمات اجتماعی ارائه نموده است که مبنا و زیر بنای فکری جهت انجام این تحقیق فرضیه «تأثیر مهاجرت در جرائم نوجوانان» می‌باشد. بدین مفهوم که مقصودات مهاجرت نوجوانان احتمال ارتکاب جرم توسط آنان را فزونی می‌دهد و این دو عامل در ارتباط مثبت با یکدیگر هستند. برای آزمون چنین رابطه‌ای از طرح تحقیقاتی توصیفی کمی استفاده شده است و مبنای آزمون نیز بر اساس بررسی میزان حادث شدن دو پدیده با یکدیگر در مورد گروه مجرمین نوجوان

که در کانون اصلاح و تربیت می‌باشند، استوار گردیده است. جامعه مورد مطالعه مجرمین جوانی هستند که در زمان تحقیق ۳۶۵ نفر بوده‌اند که از کل آن‌ها جمع آوری اطلاعات شده است. نتایج تحقیق از این قرار می‌باشد: الف) درصد فراوانی مجرمین مهاجر نسبت به مجرمین غیر مهاجر بیشتر است. ب) بیشتر مجرمین مهاجر متولدین شهرها و روستاهای کوچک هستند. ج) درصد فراوانی مجرمین مهاجر که اولین بار به شهرهای بزرگ مهاجرت کرده‌اند نسبت به مجرمین مهاجری که به شهرها و روستاهای کوچک مهاجرت کرده‌اند بیشتر است. د) نسبت درصد فراوانی مجرمین نوجوان که اولین جرم خود را در سنین بالا مرتکب شده‌اند بیشتر است. ه) مدتی که نوجوان مهاجر قبل از ارتکاب جرم و در زمان مهاجرت بدون سرپرست بوده است تأثیری در ارتکاب و تکرار جرم توسط نوجوان ندارد. و) با افزایش مدت مهاجرت به‌طور کلی احتمال ارتکاب و تکرار جرم توسط نوجوانان فزونی می‌گیرد. ز) فراوانی قابل ملاحظه‌ای از جرائم مالی مربوط به مجرمین مهاجری است که سبب عامل اقتصادی اقدام به مهاجرت کرده‌اند بنابراین می‌توان گفت رابطه‌ای بین دو عامل فوق وجود دارد.

۲. خانم طیبه تاجیک جهت اخذ کارشناسی ارشد خدمات اجتماعی پایان نامه‌ای به عنوان «چگونگی اثر مهاجرت در بزهکاری نوجوانان» تدوین نموده‌اند که در سال ۱۳۶۴ و در دانشگاه علامه طباطبایی به انجام رسیده است. در این تحقیق دو گروه ۳۵ نفره، یکی در کانون اصلاح و تربیت و دیگری در قسمتی از شهر تهران (محلّه جوانمرد قصاب) به لحاظ بررسی دلایل گرایشی به بزهکاری مورد مطالعه قرار گرفت که نتایج کلی آن به شرح ذیل می‌باشد: الف) از مجموع افراد مورد بررسی نوجوانانی که شخصاً به مهاجرت مبادرت ورزیده‌اند بیشتر در معرض گرایش به بزه قرار دارند. ب) بیکاری و یا اشتغال کاذب سرپرست خانواده نوجوان در مقصد مهاجرت یکی از علل گرایش نوجوانان به جرائم عنوان شده است. ج) اکثر بزهکاران از سواد اندکی برخوردارند. د) تعارض و تضاد فرهنگی از جمله عوامل زمینه ساز بزهکاری می‌باشد.

ه) ناکامی ناشی از نرسیدن به اهدافی که مهاجر از قبل در ذهن خود تداعی می‌نماید موجب متوسل شدن مهاجر به اعمال خلاف قانون و هنجارها می‌شود.

۳. در سال ۱۳۷۴ پایان نامه‌ای با عنوان «علل مهاجرت و حاشیه نشینی و رابطه آن با وقوع جرم» در دانشگاه پلیس و توسط آقای هوشنگ دادرس تدوین گردید. تحقیق انجام پذیرفته در محدوده محله خاک سفید تهران است. یافته‌های تحقیق حاکی است آلودگی‌های این محله به صورت غیر قانونی غصب و ساخته شده‌اند، بیش از ۴۰٪ ساکنین این منطقه به نحوی با مواد مخدر ارتباط دارند. اعتیاد، سرقت لوازم اتومبیل، سرقت از کارخانه جات اطراف، همبستگی‌های قومی شدید از جمله ویژگی‌های ساکنین این منطقه می‌باشد.

۴. آقای علی مینایی در سال ۷۹ - ۷۸ در دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی، پایان نامه‌ای تحت عنوان «چگونگی تأثیر عامل مهاجرت در بزهکاری اطفال کانون اصلاح و تربیت» به انجام رسانیده است. اهم نتایج تحقیق موصوف بدین قرار است: الف) آن‌هایی که شخصاً مبادرت به مهاجرت کرده‌اند بیشتر در معرض ارتکاب بزه واقع شده‌اند که علت آن را می‌توان به نبود کنترل‌های خانوادگی نسبت داد. ب) عدم وضعیت اقتصادی مناسب خانواده‌ها موجب مهاجرت فرزندان در سنین پایین برای کار در شهر و کسب درآمد می‌شود. ج) سکونت در محیط فقیر نشین موجب گرایش به سمت بزه می‌شود. د) میان تعداد اعضای خانواده و میزان گرایش به سمت بزهکاری رابطه مستقیمی وجود دارد.

مبانی نظری پژوهش

نظریه راونشتاین: نخستین نظریه رسمی مربوط به مهاجرت داخلی، به وسیله اقتصاد دان انگلیسی راونشتاین (G. E. Raoinstien) در سال ۱۸۵۵ میلادی ارائه شد.

راونشتاین مشاهدات خود را تحت عنوان «قوانین مهاجرت» به شرح ذیل بیان داشت:

الف) مهاجرت و فاصله: نرخ مهاجرت بین دو نقطه، به عکس فاصله میان آن دو نقطه بستگی دارد. یعنی هر چقدر فاصله میان مبداء و مقصد کمتر باشد میزان مهاجرت بیشتر خواهد شد. در عین حال جریان مهاجرت بیشتر به سمت شهرها و قطب‌های بزرگ صنعتی و تجاری می‌باشد. (رامین، تقی، ۱۳۷۰، ص ۱)

ب) مرحله‌ای بودن مهاجرت: مهاجرین در درجه اول به شهرهای نزدیکتر و کوچک‌ترین مهاجرت کرده و سپس به شهرهای بزرگ‌تر مهاجرت می‌نمایند. به واقع، تا زمانی که نیروهای جاذبه در شهرهای رشد یابنده وجود دارد جریان مهاجرت ادامه می‌یابد. (رامین، تقی، ۱۳۷۰، ص ۱)

ج) عوامل جاذبه و دافعه: فرایند توزیع جمعیت در مناطق مختلف کشور، بستگی به میزان عوامل جاذبه و دافعه در آن مناطق دارد. یعنی هر چقدر جاذبه‌ها در یک منطقه بیشتر باشند جذب جمعیت و مهاجرت به آن منطقه بیشتر است و بالعکس.

د) محل سکونت و جنسیت: ساکنان شهرهای کوچک کمتر از روستائیان مهاجرت می‌کنند و مهاجرت مردان نسبت به زنان بیشتر است.

ه) ارتباطات و مهاجرت: ارتباطات و توسعه آن، شناخت مهاجرت از محیط پیرامون خود را افزایش می‌دهد بنابراین رابطه مستقیمی بین آن دو ایجاد می‌شود. به عبارت دیگر هر چه ارتباطات گسترش یابد مهاجرت‌ها نیز رو به افزایش می‌گذارد. (زنجانی، حبیب ا.، ۱۳۸۰، ص ۶)

و) برتری انگیزه اقتصادی در مهاجرت: راونشتاین، بی آنکه از سایر عوامل مؤثر بر مهاجرت غفلت کند، بر نقش عوامل اقتصادی در شکل‌گیری، رشد و استمرار مهاجرت‌ها تأکید دارد. و آن را مهم‌ترین عامل برانگیزنده مهاجرت‌ها می‌داند. (زنجانی - حبیب ا. - ۱۳۸۰ - ص ۶)

نظریه اورت. اس. لی: اورت. اس. لی (EVERT.S.Lee) در سال ۱۹۶۶ در مقاله‌ای با عنوان «نظریه مهاجرت» که در مجله جمعیت‌شناسی آمریکا منتشر کرد مهاجرت را تحت تأثیر چهار عامل عمده ذیل تبیین کرده:

الف: عوامل موجود در مبداء (برانگیزنده و یا باز دارنده)

ب) عوامل موجود در مقصد (برانگیزنده و یا باز دارنده)

ج) موانع موجود در جریان مهاجرت از مبداء به مقصد

د) عوامی شخصی

نظریه وی به تئوری عوامل دافعه و جاذبه معروف است، مثلاً برخورداری مقصد از امکانات آموزشی، اشتغال و درآمد بیشتر در مقایسه با مبداء، مهاجرت را تشویق می‌کند و بالعکس آلودگی محیط زیست، بالا بودن سطح هزینه‌های زندگی، دوری از خانواده و محیط و فرهنگ بومی، از عوامل دافعه مهاجرت می‌باشد. مهاجر با مقایسه عوامل جاذبه و دافعه در مبداء و مقصد تصمیم به مهاجرت می‌گیرد. عناصر مثبت فرد را نگاه می‌دارد و دیگران را از سایر مناطق جذب می‌کند و بالعکس علائم منفی افراد را از منطقه روانه می‌سازد. به نظر او عوامل دیگر در مهاجرت مؤثرند، عوامل شخصی می‌باشند نظیر سن مهاجر، جنس مهاجر، میزان مهاجرت، نژاد، وابستگی سیاسی و تعلقات قومی مهاجر (رامین، تقی، ۱۳۷۰، ص ۳)

نظریه تو دارو: مایکل تو دارو در سال ۱۹۶۲ تلاش کرد مهاجرت از روستا به شهر، در کشورهای جهان سوم را به مدلی که نه تنها بر اساس اختلاف درآمدی واقعی مورد انتظار میان شهر و روستا، بلکه مبتنی بر احتمال کارایی در شهرها ارائه نماید. در این مدل مهاجران از نظر اقتصادی، تصمیم عقلانی در مورد مهاجرت می‌گیرند. این مدل بر آن است که نرخ مهاجرت، به صورت تابعی از دو متغیر اختلاف درآمدی میان شهر و روستا و احتمال کارایی در مناطق شهری تعیین شود. (عالمی رستمی، بیژن، ۱۳۷۷، ص ۷)

نظریه آرتور لوئیس: نظریه آرتور لوئیس (۱۹۵۴) که بعدها به وسیله فی ورا نیس تکمیل شد مهاجرت را در بطن فرآیندهای توسعه اقتصادی تبیین می‌کند. به نظر آنان در یک اقتصاد دوگانه که از بخش نوین سرمایه داری و بخش سنتی معیشتی تشکیل شده باشد به دلیل آنکه بخش نوین اقتصادی بر پایه بهره بهره‌وری از نیروی کار برای تولید و سپس فروش و تحصیل سود شکل گرفته است در مقابل بخش سنتی معیشتی قرار می‌گیرد که بخش خود اشتغال بوده و به علت عدم بهره‌گیری اقتصادی از سرمایه و فناوری از بازدهی و بهره‌وری کمتری برخوردار است. به گونه‌ای که حتی بازده نیروی کار در آن می‌تواند ناچیز و حتی نزدیک به صفر باشد. وضعیتی که اقتصاددانان از آن به عنوان بیکاری پنهان نام می‌برند. در چنین شرایطی بخش اقتصاد سنتی دارای مازاد کار است که بازدهی اندکی دارد و بخش اقتصاد نوین نیازمند نیروی کار است تا از بازده اقتصادی آن بهره مند شود، از این رو انتقال نیروی کار از بخش سنتی به بخش نوین اقتصادی به ایجاد ارزش اضافی در بخش سرمایه داری منجر شده و با گسترش بخش سرمایه داری، نسبت پس انداز و سرمایه را به تولید ناخالص ملی افزایش می‌دهد. تا وقتی که چنین وضعی ادامه داشته باشد مهاجرت نیز استمرار می‌یابد. حتی تشدید هم می‌شود. (زنجانی، حبیب ا...، ۱۳۸۰، ص ۱۳۴)

سایر نظریه‌ها: به طور کلی در خصوص عوامل مؤثر شکل‌گیری مهاجرت، دیدگاه‌های متفاوتی وجود دارد. کارکردهای اقتصادی، اجتماعی، امنیتی، سیاسی، جمعیتی، ارتباطی، اداری و غیره در این امر و شکل‌گیری آن مؤثر می‌باشند. اما شخصاً مجموعه نظریه‌های مهاجرتی را می‌توان در سه نوع زیر جمع بندی نمود:

الف) نظریه مهاجرت به علل رکودی: این نظریه مبنای کار را بر شرایط رکود نسبی اجتماعات انسانی قرار می‌دهد. بدین معنی که معتقد است شرایط رکودی، دوره‌ای از حیات اقتصادی جامعه است که به صورت افزایش تدریجی جمعیت روستا در مقابل ثبات یا محدودیت مساحت زمین‌های زیر کشت و حجم تولید و منابع روستایی تجلی می‌کند. لذا جمعیت مازاد بخش کشاورزی که بر اثر زاد و ولد و عدم بازدهی کافی این بخش در روستا پدید می‌آید. جهت تأمین معیشت و اشتغال به مهاجرت به شهرها اقدام می‌نماید.

«آرتور لوئیس» و «فی - راینس» به این دیدگاه معتقد می‌باشد.

ب) نظریه تفاوت‌ها: این نظریه که به تئوری دفع و جذب و یا رانش و کشش معروف است، مبنای حرکت و جابجایی و مهاجرت را بر روی اندیشه توسعه نا هماهنگ شهری و روستایی و تضاد میان این دو بخش قرار می‌دهد، و معتقد است که به علت محدودیت‌های روستایی از یک طرف و برتری‌های شهری از سوی دیگر، مهاجرت و جابجایی نیروی انسانی شکل می‌گیرد و تا زمانی که این دو به توازن نرسد، این روند ادامه خواهد یافت. چنانچه «لی» به این دیدگاه معتقد می‌باشد.

ج) نظریه مهاجرت به علل تغییرات ساختی: بنابراین نظریه، عوامل به وجود آورنده مهاجرت، عوامل تغییر دهنده و دگرگون کننده هستند، که این عوامل از به کار گرفتن شیوه‌ای صنعتی - شهری (مانند تغییر شیوه تولیدی) در هر منطقه ناشی می‌شوند، بدین معنی که مثلاً با به کار گیری ماشین آلات و ادوات و فن آوری برتر در تولیدات کشاورزی و روستایی، خود به خود بخشی از جمعیت روستایی فعال در این بخش آزاد خواهند شد. و چنانچه زمینه‌های لازم در جهت اشتغال آنان در فعالیت‌ها و صنایع جنبی کشاورزی و یا مشخصاً در بخش صنعت و خدمات روستایی، اندیشیده نشده باشد، راهی جز مهاجرت برای آنان باقی نخواهد ماند. «مایکل تو دارو» و جمعی دیگر به چنین دیدگاهی معتقدند.

بررسی امنیت می‌توان از دیدگاه و نظریه‌های رشته‌های مختلف کمک گرفت. اما از آنجایی که مفهوم امنیت با سلامتی جسم و روح انسان (هم بعد معنوی و هم بعد مادی) و بویژه با امور اجتماعی سر و کار دارد، می‌توان این واژه را با استفاده از ادبیات گوناگون جامعه‌شناسی تعریف و بررسی کرد. چنانچه به نظریه‌های این موضوع نگاهی گذرا داشته باشیم، به‌طور کلی به دو دسته از دیدگاه‌های متفاوت، برخورد می‌کنیم.

الف) دیدگاه سنتی: در این نظریه امنیت صرفاً به معنای حصول شرایط فردی، گروهی و اجتماعی است که عاری از خشونت و پرخاشگری می‌باشد.

ب) دیدگاه مدرن و نوین: در این نظریه مفهوم امنیت هم ایمنی ناشی از فقدان خشونت را در بر می‌گیرد و هم مبتنی بر شرایطی است که انسان به لحاظ شغلی، خانوادگی، فکری، عقیدتی، سیاسی، فرهنگی و مانند آن نیز در آسودگی یا در رفاه و آسایش باشد. در نگرش نوین به مقوله امنیت، هر نوع تأمین اجتماعی و هر نوع مصونیت انسان در برابر آسیب‌های اجتماعی و حتی آسیب‌های جسمی و بیماری‌ها در زمره موضوع و امور امنیتی قرار می‌گیرد. این دیدگاه محدوده وسیع‌تر و گاه امری بر عکس دیدگاه سنتی را در بر می‌گیرد. (کاشانی، ۱۳۸۲، ص ۱۲۵ و ۱۲۶)

جدول (۱۲) مقایسه دو دیدگاه سنتی و مدرن (کاشانی، ۱۳۸۲، ص ۱۲۶)

مدرن	سنتی
مبادی تأمین امنیت جامعه است	مبادی تأمین امنیت، خانه است
ابزار تأمین امنیت عام، کلی و نامحدود است	ابزار تأمین امنیت، خاص، جزئی و محدود است
نظارت بر امنیت، رسمی و در دید دولت مردان و نظام رسمی است	نظارت بر امنیت، غیر رسمی و در دست سفیدان و بزرگان قوم و قبیله است
امنیت پایدار مستمر ضعیف	امنیت پایدار مستمر قوی
امنیت قابل پیش بینی و کنترل	امنیت غیر قابل پیش بینی و کنترل
امنیت مبتنی بر هویت جمعی و ملی	امنیت مبتنی بر هویت‌های فردی و قومی
امنیت یکسان غیر متنوع، نامتدرج	امنیت غیر یکسان متنوع، متدرج
امنیت جمعی و یکپارچه	امنیت قشری و طبقه‌ای
امنیت وابسته به فکر و منطق جمعی	امنیت وابسته به زور و قدرت قهری
امنیت وابسته به نهادهای آموزشی	امنیت وابسته به نهاد و سیاست
امنیت با اهمیت در بعد فکری و عقیدتی	امنیت با اهمیت در بعد جسمانی و مادی
امنیت مبتنی بر قوانین و مقررات	امنیت مبتنی بر سنت و عرف
امنیت مبتنی بر تعقل و عینیات	امنیت مبتنی بر احساسات و ذهنیات

امنیت از دیدگاه اسلام

در احادیث و آیات مختلف قرآن کریم به بحث امنیت اشاره شده است. برای نمونه سوره قریش اشاره دارد به اینکه برای آنکه قریش با هم انس و الفت گیرند، الفتی که در سفرهای زمستانی و تابستان ثابت و برقرار بماند، پس باید یگانه خدای کعبه را بپرستند، که به آن‌ها هنگام گرسنگی طعام توصیه شده است، شاید به این دلیل است که فقر انسان را تا مرحله کفر نزدیک می‌کند. زیرا نا امنی محیط مکه پیش از اسلام، بیشتر داخلی و بر اثر گرسنگی و فقر بود که قبایل مختلف را به قتل و غارت یکدیگر وادار می‌کرد. در آیه ۲۶ سوره انفال خداوند می‌فرماید: «یاد آورید روزگاری را که گروهی اندک بودید و در زمین به استضعاف کشانده شده

بودید و از این مردمان شما را ربوده و آزار دهند، در ترس و وحشت به سر می‌برید، سپس خداوند پناهتان داد و با نصرت خود، یاریتان کرد و از پاکیزه‌ها روزیتان ساخت، شاید سپاس گذار باشید.»

در قرآن کریم در وصف شهر مکه، امنیت به عنوان یکی از ویژگی‌های مهم این شهر ذکر شده است و به طرق مختلف این ویژگی مورد توجه قرار گرفته است. برای نمونه سوره تین آیات ۱ تا ۳، سوره عنکبوت آیه ۶۷، سوره قصص آیه ۵۷، سوره ابراهیم آیه ۳۷، سوره بقره آیه ۱۲۵.

بنابراین از دیدگاه اسلام، امنیت یکی از اصول زندگی فردی و جمعی، زمینه ساز بهره‌وری از مزایا و مواهب حیات و تکامل بشر و یکی از مقدس‌ترین آرمان‌هاست. با بررسی موارد زیر می‌توان دیدگاه اسلام را در این زمینه به دست آورد:

الف (ایمان یعنی باور همراه با عمل که برای انسان امنیت به ارمغان می‌آورد، در قرآن و قصوص اسلامی به عنوان مقدس‌ترین سرمایه انسانی شمرده شده است. نجات و سرافرازی انسان به ایمان بستگی دارد. و تمامی وعده‌های الهی به آن موکول گشته است. استقرار ایمان در قلب فرد و در متن جامعه، عمده‌ترین هدف دین معرفی شده است. این نشانگر ارزش والای امنیت و قوا است آن در تعالیم وحی و آئین اسلام می‌باشد. این از آن روست که ایمان وسیله‌ای برای رسیدن به امنیت است.

«امن» را به دو معنی تفسیر کرده‌اند: نخست رسیدن به مقام امن و دیگری برخورداری از امنیت.

ب) امانت: مورد تأکید فراوان شارع مقدس قرار گرفته است.

علت انتخاب این واژه آن است که امانت‌داری مایه آرامش و امنیت خاطر فرد امانت گذار می‌باشد. همین گوهر مقدس است که به امانت، چه بشری و چه الهی، ارزش و قداست بخشیده

است.

ج) قران: در قران مقدس‌ترین مکان، کعبه به عنوان صفت امن توصیف شده است و نیز حرم الهی و سرزمین مکه را به مکان امن تعبیر می‌کند.

همچنین امنیت را ارمغانی الهی می‌شمرد که به کسانی که در این حرم مقدس پروردگار وارد شود، اعطا می‌گردد. در قران شهری که امنیت دارد به‌عنوان الگو و سرزمین ایده آل است.

د) امنیت پاداشی است که در تمبر اهل حق از اهل باطل، به اهل حق اعطا می‌شود. همچنین نومی‌دی است برای جامعه برین که به یأس ایمان و عمل صالح به افراد آن داده می‌شود.

ه) احساس امنیت حالتی است که به عنوان موهبتی الهی نصیب مجاهدان راه خدا می‌گردد. رهاندن از گرسنگی و امنیت بخشیدن در برابر خطرات، دو نعمت بزرگی است که خداوند به انسان‌ها عطا فرموده و پرستش خود را به عنوان سپاس و شکر آن دو تبیین فرموده است.

ابعاد امنیت در کلام امام علی (ع)

امنیت ابعاد گوناگونی دارد و ما در این مبحث به برخی از ابعاد امنیت با تکیه بر کلام امام علی (ع) در نهج‌البلاغه خواهیم پرداخت:

الف) امنیت مرزی: امنیت مرزی به این معناست که مرزهای جغرافیایی کشور اسلامی از تعرض دشمن مصون باشد تا بیگانگان نتوانند به جان، مال و حیثیت مسلمانان تعرض نمایند. مسئولیت این نوع امنیت بر عهده نیروهای نظامی است.

امام علی (ع) در عهدنامه مالک اشتر درباره نقش نیروهای نظامی در استقرار امنیت می‌فرماید:

«اما سپاهیان و نیروهای مسلح با اذن پروردگار حافظان و پناهگاه رقیب، زینت زمان داران، عزت و شکوه دین و راه‌های امنیت می‌باشند و قوام رعیت جز توسط این گروه ممکن نیست.» (نهج‌البلاغه، صبحی، صالح، نامه ۵۳)

ب) امنیت قضایی: امنیت قضایی این است که قاضی و دستگاه قوه قضائیه با داوران بر حق، با شرایط و امکانات لازم و شایسته، به حل و فصل و امور مردم بپردازد. تا با اقتدار دستگاه قضایی، مردم از تعرض به جان، مال و ناموس و آبروی دیگران بترسند و مرا میان کمتر جرات جسارت به خود بدهند، چرا که در صورت تخلف، به جزای اعمالشان می‌رسند. در این باره حضرت علی (ع) به مالک اشتر سفارش می‌کند و یک سرس از امور درباره قاضی و قضاوت را بدین شرح متذکر می‌شود.

«سپس از میان مردم، برترین فرد در نزد خود را برای قضاوت برگزین، از کسانی که مراجعه فراوان مردم آنان را در تنگنا قرار ندهد و برخورد مخالفان با یکدیگر او را به خشم و کج خلقی وا ندارد، در اشتباهاتش پافشاری نکند و در صورت روشن شدن حق، بازگشت به حق بر او سخت نباشد، طمع را از دل بیرون کرده باشد، در فهم مطالب به تحقیق اندک، اکتفا نکند. کسی که در شهادت از همه محتاط تر و در یافتن و تمسک به دلیل و صحبت از همه مصرتر باشند. آن گاه با جدیت هر چه بیشتر قضاوت‌های قاضی خویش را بررسی کن و در بذل و بخشش به او سفره سخاوتت را بگستران، آن چنان که نیامندی‌اش از بین برود و حاجت و نیازی به مردم پیدا نکند از نظر منزلت و مقام آن قدر مقامش را نزد خودت بالا ببر که هیچ کدام از یاران نزدیک تو، به نفوذ در او طمع نکنند و از توطئه این گونه افراد در نزد تو در امان باشند.» (نهج‌البلاغه)

ج) امنیت اقتصادی: امنیت اقتصادی به این معنا است که مردم در امور اموالشان امنیت داشته باشند و دولت با مدارا و رعایت عدل و انصاف و با توجه به دیگر اخلاق پسندیده اسلامی، از آنان مالیات و زکات اخذ نمایند. و نیز احتکار کالا (بویژه کالاهای اساسی و مورد نیاز مردم) در میان نباشد و در خرید و فروش قیمت‌ها متعادل باشد. درباره امنیت اقتصادی،

امیرالمؤمنین علی (ع) به یکی از مأموران جمع آوری زکات و مالیات این فرمان را صادر نمود: «با تقوا و احساس مسئولیت در برابر خداوند یکتا حرکت کن و در این راه هیچ مسلمانی را مترسان و بر سر زمین او ناخشنود مگذر. پیش از آنچه از حق خداوند در اموالش هست از او مگیر.

پس آنگاه که به آبادی قبائل رسیدی، کنار آب فرود آی و داخل خانه‌های مردم مشو و آن گاه که داخل شوی همچون شخصی مسلط و سختگیر رفتار مکن. پس از آن به آنان سلام کن و بگو: ای بندگان خدا، مرا ولی خدا و خلیفه‌اش به سوی شما فرستاده است. تا حق خدا را که در اموالتان است، بشناسیم، آیا در اموال شما حقی از خدا هست که آن را به نماینده‌اش بپردازید؟ اگر کسی گفت: نه، دیگر به او مراجعه مکن. و اگر کسی پاسخ داد آری، همراهش برو، اما نه اینکه او را بترسانی یا تهدید کنی یا مشکل ساز شوی»

و نیز در عهدنامه مالک اشتر چنین متذکر شده است: «تجار و صاحبان صنایع را به نیکی سفارش نما، توجه داشته باش که بازرگانان و پیشه‌وران و صنعتگران، مردمی سالم و خوب هستند و از نیرنگ و شورش آنان بیمی وجود ندارد، آنان صلح دوست و آرامش طلبند، اما باید از وضع آنان، چه آنانی که در مرکز فرمانداری تو زندگی می‌کنند، و چه آنانی که در گوشه و کنار هستند جستجو و بازرسی نمایی، ولی آگاه باش با وجود همه آنچه که درباره آنان گفتیم، در میان آنان گروهی تنگ نظر و نجیل، آن هم به صورت قبیح و زشت آن وجود دارد که همواره در پی احتکار مواد مورد نیاز مردم و تسلط یافتن بر تمام معاملات هستند و این موجب زیان توده‌های مردم و عیب و ننگ زمامداران است. از احتکار به شدت جلوگیری کن و هرگاه کسی پس از نهي تو از احتکار به چنین کاری دست بزند، او را کیفر کن و در مجازات او بکوش ولی این مجازات نباید بیش از اندازه باشد. (نهج‌البلاغه، صبحی، صالح، نامه ۲۵ و ۳۵)

روش پژوهش

روش تحقیق در پژوهش حاضر از نوع توصیفی بوده و شیوه اجرایی به صورت پیمایشی می‌باشد، که در پی دستیابی به اهداف علمی، با تأکید بر عملکرد بهتر و مطلوبیت فعالیت‌ها انجام می‌پذیرد.

شیوه جمع آوری و تحلیل داده‌ها

در جمع آوری اطلاعات از دو روش عمده استفاده شده است:

الف (مطالعات کتابخانه‌ای: به منظور مطالعات تئوری موضوع و دسترسی به اطلاعات اولیه و آگاهی از نظریات دانشمندان و دست اندر کاران، مطالعه کتابخانه‌ای با استفاده از کتب، مجلات و نشریات انجام گرفته است.

ب (روش میدانی: با تهیه پرسشنامه و مراجعه حضوری محقق به جامعه نمونه و توضیح اهداف پژوهش، داده‌ها جمع آوری و سپس نسبت به استخراج اطلاعات، داده پردازی و ورود آن‌ها به رایانه اقدام و بدین وسیله زمینه اجرایی آنالیز داده‌ها فراهم گردید. در این پژوهش ابتدا با توجه به اهداف تحقیق و برای به دست آوردن شناختی از جامعه مورد مطالعه به عنوان نمونه به تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از افراد مور نظر مبادرت شده و از فنون آمار توصیفی متضمن جداول توزیع فراوانی، آمارهای میانگین و خطای استاندارد و انحراف معیار استفاده شده، سپس جهت پاسخگویی به سؤالات پژوهش از آزمون T- test و همچنین جهت اطمینان بیشتر از آزمون کای اسکوتر (خی دو) با به کارگیری بسته نرم افزاری SPSS استفاده می‌گردد.

جامعه آماری

جامعه آماری پژوهش اساتید دانشگاه‌ها، کارشناسان قضایی، امنیتی و انتظامی در شهرستان سمنان بوده که این تعداد ۳۰۰ نفر می‌باشد. با توجه به تعداد جامعه آماری از روش تصادفی ساده استفاده شده لذا از آنجائی که جمعیت جامعه آماری نزدیک به ۳۰۰ نفر می‌باشند بر اساس جدول مورگان حجم نمونه از جمعیت ۳۰۰ نفری ۱۶۹ نفر به دست آمده

است. برتری این روش بر سایر طرق نمونه گیری این است که هم ویژگی تصادفی بودن را داراست و هم نمونه گرفته شده از تمام گروه های جامعه آماری می باشد.

فرضیه های پژوهش

به نظر می رسد دانشجویان غیر بومی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته است.

به نظر می رسد کارگران غیر بومی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته است.

به نظر می رسد اتباع خارجه (افغانه) بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته است.

جمعیت مهاجر بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته است.

اندازه گیری متغیرها:

متغیر مستقل؛ جمعیت مهاجر در شهرستان سمنان

عبارت است از سکنی گزیدن افرادی که از شهرهای مختلف و یا روستاها به داخل شهرستان سمنان آمده اند که این نقل مکان به دلایل مختلف از جمله کار، تحصیل، ازدواج، و ... می باشد. این نقل مکان و جابجایی محل سکونت می تواند درون شهرستان یا استان از نقطه ای به نقطه دیگر باشد و یا از نقاط خارج استان سمنان به شهرستان سمنان باشد.

تقسیم بندی جمعیت مهاجر در شهرستان سمنان:

دانشجویان غیر بومی: کسانی که جهت کسب علم و دانش و ارتقاء معلومات خود وارد دانشگاه های شهرستان سمنان شده اند که ترکیب سن جوانی و سلیقه روشن فکری موجب می شود که نسل جوان دانشجو، نسل حساس و آماده بر انگیزتگی باشد. نسل دانشجو با توجه

به اقتضای سن خود ممکن است دچار لغزش و انحرافات شود و بر امنیت اجتماعی تأثیر بگذارد.

کارگران غیر بومی: با توجه به رشد اقتصادی و اجتماعی و ایجاد مراکز بزرگ و کوچک صنعتی و کارگاهی در شهرستان سمنان، جمعیت کمی در این شهرستان استقرار داشته لذا جمعیت‌های کارگری مختلفی جهت استفاده از این امکانات و موقعیت‌ها وارد سمنان شده‌اند که تعداد آن‌ها قابل ملاحظه بوده و این جمعیت در صورت عدم دسترسی به شغل مناسب اقدام به ارتکاب جرائم از جمله سرقت و قاچاق مواد مخدر و مشروبات الکلی نموده که امنیت اجتماعی شهرستان را دچار اختلال و آشفتنگی خواهد نمود.

اتباع خارجه: با توجه به موقعیت استان سمنان خصوصاً شهرستان سمنان واقع شدن در همسایگی استان خراسان و همچنین وجود مراکز صنعتی و ساخت و سازها و نیاز به کارگران ساده بخصوص کارگران ساختمانی این شهرستان مورد توجه اتباع خارجه علی‌الخصوص افغانه بوده و جمعیت قابل توجهی از افغانه در شهرستان سمنان حضور دارند که وجود این جمعیت مشکلاتی را برای اهالی به وجود آورده است از جمله ارتکاب به جرائمی از قبیل سرقت، قتل و تهیه و توزیع مواد مخدر در سطح وسیع و عمده که باعث شده تا امنیت اجتماعی را دچار مشکل نماید و شهروندان سمنانی از این جهت احساس نا امنی نمایند.

متغیر وابسته؛ امنیت اجتماعی

امنیت را به اطمینان و فقدان خوف تفسیر، تعریف و ترجمه کرده‌اند. که تا حدود زیادی به واقعیت نزدیک و شامل دو بعد ایجابی و سلبی در تعریف امنیت است از یک سوء اطمینان، آرامش فکری، روحی و از سوی دیگر فقدان خوف، دلهره و نگرانی، که موجب سلب آرامش و اطمینان می‌شوند.

گزارش روائی و پایایی

روائی^۱ ابزار تحقیق: مفهوم روائی اشاره به دقت ابزار اندازه گیری دارد و به این سؤال

پاسخ می‌دهد که ابزار اندازه‌گیری تا چه حد خصیصه مورد نظر را می‌سنجد. منظور آن است که ابزار اندازه‌گیری چیزی را مورد سنجش قرار دهد که برای آن ساخته شده است برای تعیین روایی پرسشنامه تحقیق حاضر از روش روایی محتوایی استفاده شده است.

به منظور تعیین روایی سؤالات پرسشنامه، اقدامات زیر صورت می‌پذیرد:

الف) در اولویت پیش‌آزمون انجام گرفته است یعنی تعداد ۲۰ پرسشنامه اولیه بین تعدادی از اعضای نمونه آماری، برای پاسخگویی توزیع شده که در حین اجرا و تکمیل آن صحت و سقم برخی سؤالات مشخص گردیده و اصلاحاتی در آن‌ها به عمل می‌آید.

ب) در مرحله بعدی برای اطمینان از درستی پرسشنامه با صاحب نظران و متخصصین و بخصوص استاد راهنما و مشاور تبادل نظر گردیده و ملاحظات و اصلاحات لازم منظور می‌گردد. بدین ترتیب پس از اطمینان کامل از روایی سؤالات، پرسشنامه نهایی تنظیم و تدوین می‌گردد.

یافته‌های پژوهش

توصیف پاسخ دهندگان به پرسشنامه:

الف) جنس پاسخ دهندگان: از مجموع پاسخگویان ۱۶۹ نفر، ۴ / ۸۳٪ یعنی تعداد ۱۴۱ نفر مرد و ۶ / ۱۶٪ یعنی ۲۸ نفر زن هستند.

ب) سن پاسخ دهندگان: از مجموع ۱۶۹ نفر پاسخ دهندگان، ۱۳ درصد به تعداد ۲۲ نفر بین ۳۰ تا ۲۶ سال دارند. ۲۰/۷ درصد به تعداد ۳۵ نفر بین ۳۵ تا ۳۱ سال دارند. ۲۴/۳ درصد به تعداد ۴۱ نفر بین ۴۰ تا ۳۶ سال دارند. ۲۵/۴ درصد به تعداد ۴۳ نفر بین ۴۵ تا ۴۱ سال دارند. ۱۶/۶ درصد به تعداد ۲۸ نفر بالاتر از ۴۶ سال دارند.

ج) میزان تحصیلات: از مجموع ۱۶۹ نفر پاسخ دهندگان، ۱/۸ درصد به تعداد ۳ نفر

دارای مدرک دیپلم. ۱۱/۸ درصد به تعداد ۲۰ نفر دارای مدرک فوق دیپلم. ۴۷/۹ درصد به تعداد ۸۱ نفر دارای مدرک لیسانس. ۲۴/۹ درصد به تعداد ۴۳ نفر دارای مدرک فوق لیسانس. ۱۳/۶ درصد به تعداد ۲۳ نفر دارای مدرک دکترا می‌باشند.

(د) مدت سکونت در شهرستان سمنان: از مجموع ۱۶۹ نفر پاسخ دهندگان؛ ۵/۹ درصد به تعداد ۱۰ نفر بین ۱ تا ۵ سال، ۱۸/۳ درصد به تعداد ۳۱ نفر بین ۶ تا ۱۰ سال، ۱۴/۸ درصد به تعداد ۲۵ نفر بین ۱۱ تا ۱۵ سال، ۱۲/۴ درصد به تعداد ۲۱ نفر بین ۱۶ تا ۲۰ سال، ۴۷/۹ درصد به تعداد ۸۱ نفر بالای ۲۱ سال در سمنان سکونت دارند.

بررسی سؤال‌های پژوهش بر اساس آزمون T تک گروهی (یک متغیری)

پس از تحلیل توصیفی داده‌ها در مورد تک‌تک پاسخ‌های داده شده به سؤالات در این بخش اقدام به تلفیق داده‌های مربوط به هر یک از سؤالات شده که از آزمون (T) استفاده شده است.

در آزمون (T) بر اساس جدول توزیع (T) و آماره آزمون (T)، سطح معنی دار رابطه محاسبه می‌گردد. هدف از این بخش این می‌باشد که با استفاده از روش‌های آزمون، سؤال پژوهش را پاسخ دهیم.

فرضیه‌ها: $H_0: M > 3$; $H_1: M < 3$

«عدد ۳، میانگین مورد انتظار و به عبارت دیگر عدد وسط ۵ گزینه (۱ + ۲ + ۳ + ۴ + ۵) تقسیم بر ۵ گزینه است.» که در این راستا با قبول تسامح چنانچه میانگین فرضی کمتر یا مساوی ۳ باشد، فرضیه (H₀) تأیید می‌شود و فرضیه مقابل (H₁) رد می‌شود.

چنانچه میانگین فرضی بیش از ۳ گردد، فرضیه (H₁) تأیید می‌شود و فرضیه (H₀) رد می‌شود.

$$X - m Sx$$

$$S_x = t = \frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}$$

$$d. f = x - 1 \quad a = 0.05 \quad T(a, n - 1)$$

اگر مقدار (T) محاسبه شده با درجه آزادی (d. f) و سطح خطای (a = 0.05) از مقدار (T) بحرانی کمتر باشد (H₀) تأیید شده و (H₁) رد می‌شود.

بررسی سؤال اول پژوهش

سؤال ۱ - آیا دانشجویان غیر بومی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند؟

سؤال‌های ۱ تا ۶ پرسشنامه در ارتباط با این سؤال پژوهش می‌باشد که به تحلیل آن پرداخته خواهد شد.

فرضیه‌های این آزمون عبارت‌اند از:

H₀: دانشجویان غیر بومی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی نداشته‌اند.

H₁: دانشجویان غیر بومی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند.

$$S_x = 0.39 \quad T = 83/4 \quad d. f = 168 \quad \text{Mean} = 3/23$$

جدول زیر خلاصه‌ای از نتایج محاسبات آماری حاصله از تحلیل سؤال یک را نشان می‌دهد.

جدول (۱۳)؛ نتایج محاسبات آزمون T جهت پاسخگویی به سؤال اول پژوهش

مشخصه آزمون	سطح معنا دار	درجه آزادی	خطای استاندارد	انحراف استاندارد	میانگین	نمونه
۸۳ / ۴	۰ / ۰۰	۱۶۸	۰ / ۰۳۹	۰ / ۵۰۴	۳ / ۲۳	۱۶۹

با توجه به جدول فوق‌الذکر مقدار T محاسبه شده (۸۳ / ۴) با درجه آزادی $d.f = 168$ و سطح خطای $\alpha = 0.00$ مقدار T بحرانی $T_{(0.00, 169)} = 1.645$ بیشتر است لذا فرضیه H_1 تأیید شده و H_0 رد می‌شود.

بنابراین از نظر نمونه‌های آماری، دانشجویان غیر بومی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند. (یعنی با اطمینان ۹۵٪ دانشجویان غیر بومی بر افزایش جرائم تأثیر داشته‌اند).

بررسی سؤال دوم پژوهش

سؤال ۲ - آیا کارگران غیر بومی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند؟

سؤال‌های ۷ تا ۱۲ پرسشنامه در ارتباط با این سؤال پژوهش می‌باشد که به تحلیل آن پرداخته خواهد شد.

فرضیه‌های این آزمون عبارت‌اند از:

H_0 : کارگران غیر بومی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی نداشته‌اند.

H_1 : کارگران غیر بومی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند.

$$S_x = 0.047 \quad T = 69/1 \quad d. f = 168 \quad \text{Mean} = 3/27$$

جدول زیر خلاصه‌ای از نتایج محاسبات آماری حاصله از تحلیل سؤال دو را نشان می‌دهد.

جدول (۱۴)؛ نتایج محاسبات آزمون T جهت پاسخگویی به سؤال دوم پژوهش

مشخصه آزمون	سطح معنادار	درجه آزادی	خطای استاندارد	انحراف استاندارد	میانگین	نمونه
۶۹ / ۱	۰ / ۰۰	۱۶۸	۰ / ۰۴۷	۰ / ۶۱۶	۳ / ۲۷	۱۶۹

با توجه به جدول فوق‌الذکر مقدار T محاسبه شده (۶۹ / ۱) با درجه آزادی $d. f = 168$ و سطح خطای $\alpha = 0.00$ از مقدار T بحرانی $1/645 = (0.00, 169)$ T بیشتر است لذا فرضیه H_1 تأیید شده و H_0 رد می‌شود. یعنی با اطمینان ۹۵٪ کارگران غیر بومی بر افزایش جرائم تأثیر داشته‌اند. بنابراین از نظر نمونه‌های آماری، کارگران غیر بومی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند.

بررسی سؤال سوم پژوهش

سؤال ۳ - آیا اتباع خارجه (افغانه) بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند؟

سؤال‌های ۱۳ تا ۱۸ پرسشنامه در ارتباط با این سؤال پژوهش می‌باشد که به تحلیل آن پرداخته خواهد شد.

فرضیه‌های این آزمون عبارت‌اند از:

H: اتباع خارجه (افاغنه) بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی نداشته‌اند.

H₁: اتباع خارجه (افاغنه) بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند.

$$S_x = ۰/۰۴۷ \quad T = ۵۹/۸ \quad d. f = ۱۶۸ \quad \text{Mean} = ۲/۷۹$$

جدول زیر خلاصه‌ای از نتایج محاسبات آماری حاصله از تحلیل سؤال سوم را نشان

می‌دهد.

جدول (۱۵)؛ نتایج محاسبات آزمون T جهت پاسخگویی به سؤال سوم پژوهش

مشخصه آزمون	سطح معنا دار	درجه آزادی	خطای استاندارد	انحراف استاندارد	میانگین	نمونه
۵۹ / ۸	۰/۰۰	۱۶۸	۰/۰۴۷	۰/۶۰۷	۲ / ۷۹	۱۶۹

با توجه به جدول فوق‌الذکر مقدار T محاسبه شده (۵۹ / ۸) با درجه آزادی $d. f = ۱۶۸$ و سطح خطای $\alpha = ۰/۰۰$ از مقدار T بحرانی $T(۰/۰۰, ۱۶۹) = ۱/۶۴۵$ بیشتر است لذا فرضیه H₁ تأیید شده و H₀ رد می‌شود یعنی با اطمینان ۹۵٪ اتباع خارجه (افاغنه) بر افزایش جرائم تأثیر داشته‌اند.

بنابراین از نظر نمونه آماری، اتباع خارجه (افاغنه) بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند.

آزمون فرضیه‌ها:

در تمام فرضیه‌ها با توجه به اینکه متغیر مستقل و وابسته در سطح فاصله‌ای در نظر گرفته شده است. برای بررسی وجود رابطه معنا دار بین فرضیه‌های ارائه شده در مورد تأثیر جمعیت مهاجر (غیر بومی) بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان که از طریق χ^2 به کار رفته نتایج آزمون فرضیه‌ها در جدول زیر خلاصه گردیده است.

جدول (۱۶) آزمون فرضیه‌ها

سطح معنا دار (خطا)	درجه آزادی	آزمون χ^2	فرضیه‌ها
۰/۰۰	۱۹۵	۷۴۷ و ۹۴۴	دانشجویان غیر بومی و کارگران غیر بومی
۰/۶۷	۲۲۱	۳۹۱ و ۷۱۶	کارگران غیر بومی و اتباع خارجه (افغانه)
۰/۸۶	۲۵۵	۴۳۵ و ۸۷۸	اتباع خارجه (افغانه) و دانشجویان غیربومی

با توجه به جدول فوق در دو متغیر دانشجویان و کارگران غیر بومی به دلیل کوچک‌تر از ۰/۵ بودن مقدار سطح معنا دار ($a = 0/00$) رابطه وجود داشته و می‌توان گفت که نظر پاسخ دهندگان به سؤالات پرسشنامه در خصوص تأثیر جمعیت غیر بومی بر امنیت شهرستان سمنان (دانشجویان و کارگران غیر بومی) نزدیک به هم می‌باشد. لیکن در مورد متغیرهای دانشجویان غیر بومی و اتباع خارجه مقدار سطح معنا دار ($a = 0/86$) بیشتر از ۰/۵ می‌باشد لذا بین این دو متغیر رابطه معنا دار وجود ندارد.

لذا نظر پاسخ دهندگان به سؤالات پرسشنامه در خصوص تأثیر دانشجویان غیر بومی و اتباع خارجه با هم فاصله دارد. همچنین در مورد متغیرهای کارگران غیربومی و اتباع خارجه نیز مقدار سطح معنادار ($a = 0/67$) بیشتر از ۰/۵ می‌باشد که نتیجه می‌گیریم بین این دو متغیر رابطه معنادار وجود نداشته و نظر پاسخ دهندگان به سؤالات پرسشنامه در خصوص تأثیر کارگران غیربومی و اتباع خارجه باهم فاصله دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج حاصله از پرسشنامه، ۴۴٪ از پاسخگویان افراد غیر بومی و جمعیت مهاجر را در حد زیاد و خیلی زیاد و ۱۸٪ در حد متوسط (جمعاً ۶۲٪) باعث افزایش جرائم در شهرستان سمنان می‌دانند و فقط ۳۸٪ جمعیت مهاجر و غیر بومی را در حد کم و خیلی کم ارزیابی نموده‌اند لذا بر اساس آمارهای مورد نظر فوق، فرضیه اصلی تحقیق تأیید و جمعیت مهاجر (افراد غیر بومی) به طور کلی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند.

در همین راستا و بر اساس نتایج به دست آمده ۵۰٪ از پاسخگویان نیز دانشجویان غیر بومی را در حد زیاد و خیلی زیاد و ۱۷٪ در حد متوسط (جمعاً ۶۷٪) باعث افزایش جرائم در شهرستان سمنان می‌دانند و فقط ۳۳ درصد در حد کم و خیلی کم می‌دانند ضمناً همان‌گونه که در فصل چهارم مشاهده گردید مقدار T محاسبه شده $(۸۳/۴)$ با درجه آزادی $d.f = ۱۶۸$ و سطح خطای $\alpha = ۰/۰۰$ از مقدار T بحرانی $۱/۶۴۵ = T(۰/۰۵, ۱۶۹)$ بیشتر است و لذا فرضیه H_1 تأیید شده و H_0 رد می‌شود. یعنی با اطمینان ۹۵٪ دانشجویان غیربومی بر افزایش جرائم تأثیر داشته‌اند بنابراین از نظر نمونه‌های آماری، دانشجویان غیر بومی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند.

در ادامه نیز بر اساس داده‌های به دست آمده ۵۲٪ از پاسخگویان نیز کارگران غیر بومی را در حد زیاد و خیلی زیاد و ۱۵٪ در حد متوسط (جمعاً ۶۷٪) باعث افزایش جرائم در شهرستان سمنان می‌دانند و فقط ۳۳٪ در حد کم و خیلی کم می‌دانند. ضمناً همان‌گونه که در فصل چهارم مشاهده گردید مقدار T محاسبه شده $(۶۹/۱)$ با درجه آزادی $d.f = ۱۶۸$ و سطح خطای $\alpha = ۰/۰۰$ از مقدار T بحرانی $۱/۶۴۵ = T(۰/۰۵, ۱۶۹)$ بیشتر است و لذا فرضیه H_1 تأیید شده و H_0 رد می‌شود. یعنی با اطمینان ۹۵٪ کارگران غیربومی بر افزایش جرائم تأثیر داشته‌اند بنابراین از نظر نمونه‌های آماری، کارگران غیر بومی بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند. همچنین بر اساس نتایج حاصله از پرسشنامه ۳۲٪ از پاسخگویان نیز اتباع افغانی را در حد زیاد و خیلی زیاد و ۲۳٪ در حد متوسط (جمعاً ۵۵٪) باعث افزایش

جرائم در شهرستان سمنان می‌دانند و فقط ۴۵٪ در حد کم و خیلی کم می‌دانند. ضمناً همان‌گونه که در فصل چهارم مشاهده کردید مقدار T محاسبه شده (۵۹/۸) با درجه آزادی d. $f = ۱۶۸$ و سطح خطای $a = ۰/۰۰$ از مقدار T بحرانی $۱/۵ = (۰/۰۵, ۱۶۹)$ بیشتر است و لذا فرضیه H_1 تأیید شده و H رد می‌شود. یعنی با اطمینان ۹۵٪ اتباع خارجه (افاغنه) بر افزایش جرائم تأثیر داشته‌اند بنابراین از نظر نمونه‌های آماری، اتباع خارجه (افاغنه) بر امنیت اجتماعی شهرستان سمنان تأثیر منفی داشته‌اند.

در ادامه نیز پیشنهادات ذیل ارائه می‌گردد:

-تعیین نقش به سایر نهادها، سازمان‌ها و ادارات به عنوان متولیان امنیت که در تولید و ایجاد و حفظ امنیت تأثیر گذارند.

-تقسیم مسئولیت ارتقاء سطوح امنیت بین همه مردم و تبدیل آن به عزم ملی.

-آموزش همگانی توسط صدا و سیما از طریق نمایش فیلم و مصاحبه با مجرمین.

-دانشجویان طی یک برنامه مدون آمایش و با رعایت ظرفیت دانشگاه‌ها در نزدیک‌ترین دانشگاه محل سکونت و زادگاهشان مورد پذیرش قرار گیرند.

-ترتیبی اتخاذ گردد تا دانشجویان به تعداد مورد نیاز در هر رشته پذیرش شوند.

-ساماندهی اتباع خارجه و جلوگیری از ورود و اقامت‌های غیر مجاز آنان.

بررسی و مشخص شود که بیشتر مهاجرین به کدام مناطق اختصاص دارند و رفع کمبودهای محیط آنان.

ایجاد محیط آموزشی و تحصیلی در مقاطع مختلف در مناطق محروم برای جلوگیری کردن از مهاجرت افراد برای ادامه تحصیل.

-تأکید بر کنترل خانوادگی بیشتر بر روی نوجوانان و جوانان به منظور جلوگیری از بزهکاری در سطح جامعه.

-ضرورت کاهش عدم تعادل فرصت‌های شغلی و ایجاد تعادل اقتصادی مناسب بین شهرهای کشور.

کنترل مراکز تجاری و صنعتی توسط اداره کار و امور اجتماعی در به‌کارگیری و یا اخراج (مخصوص اخراج گروهی) شاغلین.

ایجاد ضابطه در خصوص حضور افراد غیر بومی جهت کنترل آنان و جلوگیری از افزایش بیکاری و فعالیت در مشاغل کاذب توسط مقامات اجرای و قضایی.

منابع

- آراسته خو، محمد «۱۳۸۱»، فرهنگ اصطلاحات علمی اجتماعی، تهران، انتشارات چاپ
پخش
- ابراهام، آج، مازلو، ۱۳۶۹، انگیزش و شخصیت، ترجمه احمد رضوانی، مشهد.
- ابراهیم زاده، عیسی «۱۳۸۰»، بررسی مهاجرت‌های روستایی شهری تحقیقات
جغرافیایی.
- ادیبی، حسین، ۱۳۶۴، جامعه‌شناسی شهری، تهران، انتشارات شبگیر.
- ازکیا، مصطفی «۱۳۸۵»، جامعه‌شناسی توسعه و توسعه‌نیافتگی روستایی ایران، انتشارات
اطلاعات تهران.
- اسکویی، فریدون، ۱۳۷۳، جامعه‌شناسی شهری، جزوه درسی دانشکده علوم اجتماعی،
دانشگاه تهران.
- ایروانی، محمود و خدا پناهی، محمد کریم، ۱۳۷۱، امنیت و احساس امنیت سال چهارم،
شماره ۱۱ و ۱۲.
- باباخانلو، پگاه، ۱۳۸۲، تهران، مع اجتماعی ناجا، اداره کل مطالعات اجتماعی،
- خادم باشی، مریم، ۱۳۸۶، نگاهی به برخی عوامل تهدید کننده امنیت اخلاقی، مشهد
مقدس، انتشارات جام جم.
- خو محمدی، سعید ۱۳۸۲، امنیت اجتماعی از دیدگاه قرآن و امام علی (ع)، مجموعه
مقالات همایش امنیت اجتماعی (جلد سوم)، معاونت اجتماعی ناجا، تهران، انتشارات گلپونه،
- دانش، تقی «۱۳۷۱»، عوامل اقتصادی و اجتماعی مؤثر بر مهاجرت بین استان‌ها در

ایران، مؤسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی و توسعه.

دکتر عبدالعلی لهسایی زاده، نظریات مهاجرت، انتشارات نوید، شیراز.

رامین، تقی «۱۳۷۱»، مجرم کیست؟ جرم شناسی چیست؟ تهران، انتشارات کیهان

رجبی پور، محمود، ۱۳۸۲، در آمدی بر احساس امنیت در بستر عینی، فصلنامه دانش انتظامی سال پنجم، تهران.

زارع مهرجویی، مرضیه، مجله اصلاح و تربیت شماره ۸۳.

زنجانی، حبیب ا... «۱۳۸۰»، مهاجرت، تهران، نشر راهنما.

زنده دل، حسن «۱۳۷۶» مجموعه راهنمای ایرانگردی، تهران، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

ستوده، هرایت ا... ۱۳۸۰، آسیب شناسی اجتماعی، تهران، نشر آوای نور.

سلیمان پور، محمد جواد، ۱۳۸۴، رابطه امنیت اجتماعی با نا امن سازی محیط جرم برای پیشگیری از جرائم تهران، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی.

سیاح، احمد، ۱۳۷۱، فرهنگ بزرگ جامع نویس عربی به فارسی، تهران، انتشارات اسلام، جلد ۱۵.

شادان، رضا علی، ۱۳۸۳، امنیت و نظم اجتماعی، تهران، انتشارات سبز.

شکویی، حسین «۱۳۵۵»، حاشیه نشینان شهری، تهران، انتشارات مجد.

شیخاوندی، داور «۱۳۶۳»، جامعه شناسی انحراف و آسیب شناسی اجتماعی، تهران، ناشر مؤلف.

تأثیر مهاجران بر امنیت اجتماعی مورد مطالعه: شهرستان سمنان _____ ۱۰۱

شیخی، محمد تقی، ۱۳۶۸، جامعه‌شناسی جمعیت، تهران، نشر آرام.

صدیق سروسنانی، رحمت ا... «۱۳۸۳»، آسیب شناسی اجتماعی، تهران، انتشارات آتا.